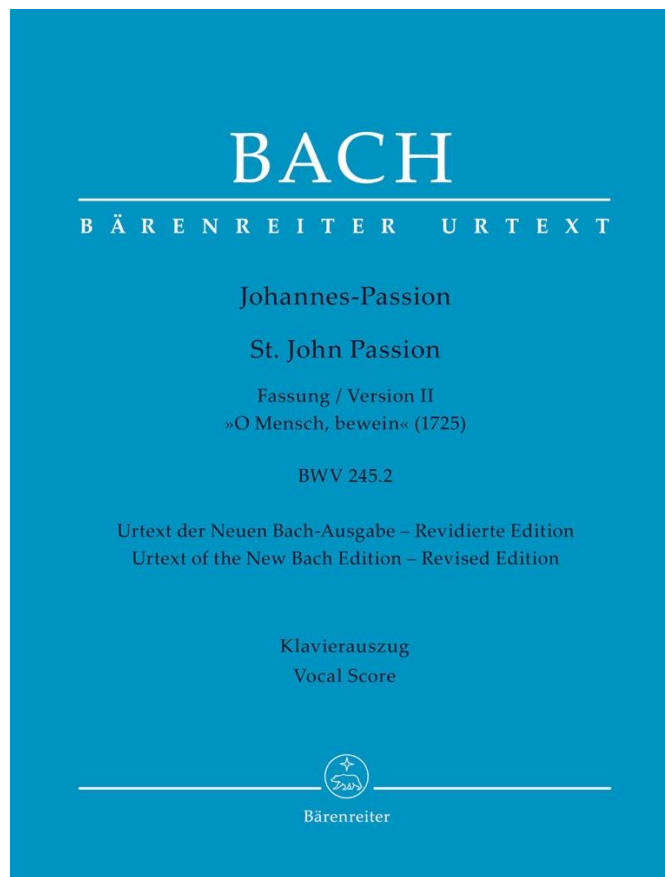

Johannes Passion

BWV 245, Versie II, "O Mensch, beweine"

Johann Sebastian Bach, 1725

Uitgave: Bärenreiter

“In de Johannes Passion zet Bach het lijdensverhaal van Jezus op muziek zoals dat verteld wordt in het bijbelboek Johannes. Hij voerde het stuk voor het eerst uit in de Vesperdienst van Goede Vrijdag (de vrijdag voor Pasen) in Leipzig. Het was de eerste passiemuziek die hij als cantor in Leipzig schreef, in 1724

Een jaar na de eerste uitvoering klonk de Johannes-Passion alweer, op 30 maart 1725. Voor deze snelle herneming wijzigde Bach het stuk ingrijpend. Hij schreef een nieuw openingskoor: ‘O Mensch, beweine dein Sünde groß’, dat hij later gebruikte in de Matthäus-Passion. Hij verving het slotkoraal door het eerder geschreven ‘Christe, du Lamm Gottes’. Op de plek van ‘Ach mein Sinn’ kwam het felle ‘Zerschmettert mich’, in plaats van ‘Betrachte meine Seel’ en ‘Erwäge’ schreef hij de aria ‘Ach windet euch nicht so’ en hij schreef een derde nieuwe aria: ‘Himmel reiße’. Door de magistrale nieuwe opening verkleurt de hele passie tot een meer ingetogen stuk. Ook het nieuwe slot is een roep om ontferming” (Nederlandse Bachvereniging, 2022).

In tegenstelling tot Bachs andere oratoriumcomposities bestaat er geen definitieve versie van de Johannes Passion. De eerste versie uit 1724, de huidige standaardversie, vertegenwoordigt een mengeling van verschillende lezingen, maar werd tijdens het leven van Bach niet op deze manier uitgevoerd. De tweede versie uit 1725, nu onder redactie van Manuel Bärwald voor Bärenreiter, werd daarentegen uitgevoerd onder leiding van Bach zelf en kan daarom als authentiek worden beschouwd. Naast een wijziging in de volgorde van verschillende delen, verschilt de tweede versie van de eerdere versie door het gebruik van het openingskoor "O Mensch, bewein". De partituur en het volledige uitvoeringsmateriaal komen overeen met de Urtext-editie van versie II die in 2021 werd gepubliceerd als onderdeel van de "New Bach Edition - Revised Edition".

Bezetting:

Sopraan solo, alt solo, tenor solo, bas solo (2), gemengd koor (SATB), fluit (2), hobo (2), viola da gamba, viool (2), altviool en bas.

Opnamen van Bachs Johannes Passion zijn te beluisteren via Spotify. Klik voor fragmenten op onderstaande links:

- Collegium Vocal Gent, 2001, o.l.v. Philippe Hereeweghe: <https://open.spotify.com/album/4xkLLmOTprztxmi69o5ZRT?si=nG-E2EiRFOZ6yjFYXWWkw>
- Choir of King's College, Cambridge, 2013, o.l.v. Stephen Cleobury: https://open.spotify.com/album/0uTFoguC9EpfimSAALZdcK?si=NGQBSnNwRgCvD1hZ4no_GQ

Opnamen zijn tevens te zien en te beluisteren via YouTube:

- Nederlandse Bachvereniging: <https://youtu.be/0tBZX7ihDYI>

Michel Hogenes

Februari 2023

Deze bladmuziek is verkrijgbaar via de KCZB:

muziekhandel@kczb.nl

KCZB-leden kunnen daarbij gebruik maken van hun Muzieksaldo.